

Τμήμα Τύπου και Πληροφοριών

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 27/09

2 Απριλίου 2009

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-260/07

Pedro IV Servicios κατά Total España SA

ΜΙΑ ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ, ΑΝ Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ ΕΚΜΙΣΘΩΝΕΙ ΤΟ ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΣΤΟΝ ΜΕΤΑΠΩΛΗΤΗ ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΣΟ ΤΟΥ ΠΡΑΤΗΡΙΟΥ ΟΣΟ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΠΕΛΟΥ

Ο κανονισμός 1984/83, ο οποίος έπαυσε να ισχύει στις 31 Δεκεμβρίου 1999, δεν περιελάμβανε τέτοια ρύθμιση

Το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ απαγορεύει κάθε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων. Ωστόσο, κατά το άρθρο 81, παράγραφος 3, ΕΚ και υπό την επιφύλαξη της τήρησης ορισμένων προϋποθέσεων, η απαγόρευση αυτή μπορεί να κηρυχθεί ανεφάρμοστη στις κατηγορίες συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών που συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων, ενώ συγχρόνως εξασφαλίζουν στους χρήστες δίκαιο μέρος του κέρδους που προκύπτει.

Στο πλαίσιο αυτό, ο κανονισμός 1984/83¹ εξαιρούσε από την απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών αποκλειστικής προμήθειας και εναρμονισμένων πρακτικών. Ειδικότερα, η εφαρμογή του καθεστώτος απαλλαγής που προέβλεπε ήταν δυνατή όταν επρόκειτο για σχετική με πρατήριο καυσίμων συμφωνία της οποίας η εκτελεστική περίοδος υπερέβαινε τη δεκαετία, υπό τον όρο ότι ο προμηθευτής παραχωρεί το πρατήριο στον μεταπωλητή βάσει σύμβασης μίσθωσης ή στο πλαίσιο νομικής ή πραγματικής σχέσης χρήσης.

Από 1ης Ιανουαρίου 2000, ο κανονισμός 1984/83 αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 2790/1999². Ο τελευταίος αυτός κανονισμός προβλέπει την απαλλαγή από την απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ για τις κάθετες συμφωνίες, ήτοι για τις συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ δύο ή πλειόνων επιχειρήσεων καθεμία από τις οποίες δραστηριοποιείται,

¹ Κανονισμός (ΕΟΚ) 1984/83 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 1983, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου [81], παράγραφος 3, της Συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών αποκλειστικής προμήθειας (ΕΕ L 173, σ. 5, και διορθωτικό ΕΕ 1984, L 79, σ. 38), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 1582/97 της Επιτροπής, της 30ής Ιουλίου 1997 (ΕΕ L 214, σ. 27).

² Κανονισμός (ΕΚ) 2790/1999 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1999, για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 3, της Συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (ΕΕ L 336, σ. 21).

στο πλαίσιο της συμφωνίας, σε διαφορετικό επίπεδο της κλίμακας παραγωγής ή διανομής και αφορούν τους όρους υπό τους οποίους οι συμβαλλόμενοι μπορούν να αγοράσουν, να πωλήσουν ή να μεταπωλήσουν ορισμένα προϊόντα ή υπηρεσίες. Ο κανονισμός διευκρινίζει, πάντως, ότι το καθεστώς απαλλαγής δεν ισχύει για κάθε υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού της οποίας η διάρκεια υπερβαίνει την πενταετία, εκτός αν τα επίμαχα προϊόντα ή υπηρεσίες πωλούνται ή παρέχονται από τον αγοραστή σε χώρους ή οικοπέδα τα οποία βρίσκονται στην κυριότητα του προμηθευτή ή εκμισθώνονται από τον προμηθευτή σε τρίτους μη συνδεδεμένους με τον αγοραστή και ότι, εν πάση περιπτώσει, η διάρκεια των εν λόγω υποχρεώσεων μη άσκησης ανταγωνισμού δεν υπερβαίνει την περίοδο κατά την οποία οι χώροι και τα οικοπέδα χρησιμοποιούνται από τον αγοραστή.

Εν πάση περιπτώσει, οι συμφωνίες με τις οποίες ο προμηθευτής καθορίζει την τιμή πώλησης στο κοινό ή επιβάλλει ελάχιστη τιμή πώλησης στον μεταπωλητή δεν εμπίπτουν στο καθεστώς απαλλαγής ανά κατηγορία που προβλέπουν οι κανονισμοί 1984/83 και 2790/99.

Το 1989 η επιχείρηση Pedro IV συνήψε τέσσερις συμβάσεις με την Total, εταιρία η οποία προμηθεύει προϊόντα πετρελαίου. Βάσει των συμβάσεων αυτών, η Pedro IV συνέστησε υπέρ της Total, ένα «δικαίωμα επιφανείας» εικοσαετούς διάρκειας επί οικοπέδου το οποίο ανήκει στην Pedro IV. Δυνάμει του εν λόγω δικαιώματος, η Total μπορούσε να κατασκευάσει επί του οικοπέδου αυτού πρατήριο καυσίμων. Η Total απέκτησε την κυριότητα του κτιρίου αυτού για είκοσι έτη έναντι μηνιαίας καταβολής αμοιβής στην Pedro IV. Εν τω μεταξύ, το πρατήριο καυσίμων που περιήλθε στην κυριότητα της Total εκμισθώθηκε στην Pedro IV. Μετά το πέρας της εικοσαετίας, το εν λόγω πρατήριο καυσίμων περιήλθε εκ νέου στην κυριότητα της Pedro IV.

Βάσει των οικείων συμβάσεων, η Pedro IV δεσμεύθηκε παράλληλα ότι, αφ' ης στιγμής της παραδοθεί το πρατήριο, θα το εκμεταλλεύεται προμηθευόμενη καύσιμα κατ' αποκλειστικότητα από την Total. Η δέσμευση αποκλειστικής προμήθειας συμφωνήθηκε για είκοσι έτη. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, η Total, αφενός, καθορίζει την τιμή του καυσίμου που προμηθεύει στην Pedro υπό τους ευνοϊκότερους όρους που έχει συμφωνήσει με άλλα πρατήρια τα οποία ενδέχεται να εγκατασταθούν στη Βαρκελώνη και, αφετέρου, εγγυάται ότι η τιμή αυτή επ' ουδενί υπερβαίνει τη μέση τιμή που καθορίζουν άλλοι σημαντικοί προμηθευτές στην αγορά. Προσθέτοντας στην τιμή αυτή το περιθώριο κέρδους του πρατηριούχου που κρίνει κατάλληλο, η Total καταλήγει στην τιμή πώλησης στο κοινό την οποία προτείνει στην Pedro IV.

Κατ' εφαρμογήν της σύμβασης αυτής, κατασκευάστηκε πρατήριο το οποίο προμηθεύτηκε καύσιμα κατ' αποκλειστικότητα από την Total για δώδεκα έτη. Το 2004 η Pedro IV άσκησε αγωγή με την οποία ζήτησε την ακύρωση της έννομης σχέσης που δημιουργήθηκε βάσει των ως άνω συμβάσεων, υποστηρίζοντας ότι οι συμβάσεις αυτές περιέχουν ρήτρες οι οποίες περιορίζουν σοβαρά τον ανταγωνισμό, ήτοι διάρκεια υπερβαίνουσα τη μέγιστη διάρκεια που προβλέπει το κοινοτικό δίκαιο για τις συμβάσεις αποκλειστικής προμήθειας και έμμεσο καθορισμό της τιμής μεταπώλησης. Στο πλαίσιο αυτό, το Audiencia Provincial de Barcelona (Ισπανία), ενώπιον του οποίου ασκήθηκε έφεση, ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν οι επίμαχες συμβατικές ρήτρες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των καθεστώτων απαλλαγής ανά κατηγορία που προβλέπουν οι κανονισμοί 1984/83 και 2790/1999.

Επί της διάρκειας της αποκλειστικότητας

Όσον αφορά τον κανονισμό 1984/83, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, για την εφαρμογή του καθεστώτος απαλλαγής που προβλέπει ο κανονισμός αυτός, δεν ήταν απαραίτητο ο προμηθευτής να είναι κύριος του οικοπέδου στο οποίο κατασκεύασε το πρατήριο καυσίμων που εκμίσθωνε στον μεταπωλητή.

Όσον αφορά τον κανονισμό 2790/1999, καταρχάς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η προβλεπόμενη από τον κανονισμό αυτό απαλλαγή εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση ότι το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή δεν υπερβαίνει το 30 % της σχετικής αγοράς στην οποία πωλεί τα προϊόντα ή παρέχει τις υπηρεσίες που προβλέπει η σύμβαση. Συναφώς, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει, πριν πραγματοποιήσει την εξέτασή του βάσει άλλων προϋποθέσεων που προβλέπει ο κανονισμός αυτός, αν από της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 2790/1999 η Total βρισκόταν σε τέτοια κατάσταση, τούτο δε λαμβανομένης υπόψη της ενδεχόμενης συμμετοχής της στο εταιρικό κεφάλαιο των άλλων προμηθευτών προϊόντων πετρελαίου στην ίδια αγορά.

Ακολούθως, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, οι προϋποθέσεις εφαρμογής του κανονισμού 2790/1999 σχετικά με τη διάρκεια της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού δεν πληρούνται. Ωστόσο, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εκτιμήσει αν, στην προκείμενη περίπτωση, πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του κανονισμού 2790/1999, λαμβανομένου, μεταξύ άλλων, υπόψη του επιχειρήματος της Total ότι το δικαίωμα επιφανείας δεν της εξασφαλίζει κυριότητα μόνον επί του πρατηρίου καυσίμων, αλλά και επί του οικοπέδου στο οποίο είναι εγκατεστημένο το πρατήριο.

Εξάλλου, στην περίπτωση κατά την οποία το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι οι συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης πληρούσαν τις προϋποθέσεις απαλλαγής του κανονισμού 1984/83, όχι όμως και τις αντίστοιχες προϋποθέσεις του κανονισμού 2790/1999, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι συμφωνίες πρέπει να τύχουν απαλλαγής μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2001 βάσει του μεταβατικού καθεστώτος που προβλέπει ο τελευταίος αυτός κανονισμός.

Επί του καθορισμού της τιμής πώλησης στο κοινό

Συναφώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι σχετικές με την τιμή πώλησης στο κοινό συμβατικές ρήτρες, όπως οι επίμαχες εν προκειμένω, μπορούν να τύχουν απαλλαγής ανά κατηγορία βάσει των κανονισμών 1984/83 και 2790/1999, αν ο προμηθευτής απλώς επιβάλλει ανώτατη τιμή πώλησης ή προτείνει τιμή πώλησης και αν, κατά συνέπεια, ο μεταπωλητής διαθέτει πραγματική δυνατότητα καθορισμού της τιμής πώλησης στο κοινό. Αντιθέτως, οι ρήτρες αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω απαλλαγών, αν οδηγούν άμεσα ή με έμμεσους και συγκεκριμένους τρόπους στον καθορισμό τιμής πώλησης στο κοινό ή στην επιβολή ελάχιστης τιμής πώλησης εκ μέρους του προμηθευτή. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξετάσει αν ο μεταπωλητής βαρύνεται με τέτοιες δεσμεύσεις, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των συμβατικών υποχρεώσεων και το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, καθώς και τη συμπεριφορά των διαδίκων της κύριας δίκης.

Τέλος, όσον αφορά τόσο τη ρήτρα περί της διάρκειας αποκλειστικότητας όσο και τη ρήτρα περί του καθορισμού της τιμής πώλησης στο κοινό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στην περίπτωση κατά την οποία οι επίμαχες ρήτρες δεν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις ενός προβλεπόμενου απαλλαγής κανονισμού, δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, παρά μόνον αν έχουν ως σκοπό ή αποτέλεσμα να περιορίζουν αισθητά τον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της κοινής αγοράς και είναι ικανές να θίξουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: ισπανική, γερμανική, ελληνική, αγγλική, γαλλική, ιταλική και πορτογαλική

Το πλήρες κείμενο της απόφασης βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου [C-260/07](#)

Μπορείτε, κατά κανόνα, να το συμβουλευθείτε από τις 12 το μεσημέρι, ώρα κεντρικής Ευρώπης, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης.

*Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna
Tél : (00352) 4303 2582 – Fax : (00352) 4303 2674*